

iwi. A i roto i te iwi kotahi he maha ano nga wehewehenga hapu i raro i ona rangatira, i ona. Kei hea he kaupapa topu e tu ai tenei taonga te Kawanatanga i runga i te tikanga Maori? E tika ana te mana rangatira o te Maori, engari i whaiti tonu te hekenga iho o tena mana ki te hapu kotahi, a he mea ano ki te whanau kotahi. Kaore he Kawanatanga o te Maori i whaimana ki te hanga tikanga mo te iwi Maori katoa.

Koia i whakaanga ai te haere mai a Kawana Hopihona ki Nga Rangatira Maori, i haria haeretia ai nga kape o te Tiriti ki nga topito o nga motu e rua, e whai ana i te whakaaetanga a ia rangatira, a ia rangatira. Kua kii a i runga ake ra e 512 nga Rangatira Maori i tuhi i a ratau tohu, i o ratau ingoa ranei ki te Tiriti o Waitangi.

Hei muri ake nei au whakamarama ai i te ritenga o tenei kupu "Kawanatanga," o enei kupu "Mana rangatira": engari me ki noa ake i konei kia marama ra ano i te tangata te ritenga o aua kupu, ka marama ai hoki ki tona hinengaro nga tikanga o te Tiriti o Waitangi.

Tenei ano tetahi wahi o te whakaupoko hei whakaarohanga ma tatau, ara, ko te "mahara etawhai o Kuini Wikitoria ki nga Rangatira me nga Hapu o Nui Tireni, tona hiahia hoki kia tohungia ki a ratau o ratau rangatiratanga, me to ratau whenua, a kia man tonu hoki te rongo ki a ratau me te ata noho hoki." Ko nga kupu enei e awhitia nei e nga mahara o te iwi Maori, ka tohungia ki a ratau o ratau rangatiratanga me to ratau whenua. Waiho ra kia whakatakitakina nga kawenata e toru o te Tiriti e kitea ai te whakatinanatanga o tena mahara a Kuini Wikitoria.

Me kaati i konei nga kupu mo te whakaupoko o te Tiriti. Ka mohiotia ko te tino wahi o te Kawanatanga o Kuini Wikitoria kia taka a Nui Tireni, me te iwi paheha, Maori e noho ana i konei, te tangata, te whenua, ki raro ki te mana o tetahi Kawanatanga.

(Taria te reanga)